

Rocznice i święta sierpniowe

1 sierpnia - Powstanie warszawskie

Powstanie warszawskie: 1 sierpnia – 3 października 1944, było wystąpieniem zbrojnym przeciwko okupującym Warszawę wojskom niemieckim, zorganizowane przez Armię Krajową w ramach akcji „Burza”, połączone z ujawnieniem się i oficjalną działalnością najwyższych struktur Polskiego Państwa Podziemnego.

Od strony militarnej powstanie było wymierzone przeciwko Niemcom. Jednak jego strategicznym celem była próba ratowania powojennej suwerenności, przedwojennego kształtu granicy wschodniej, poprzez odtworzenie w stolicy Polski legalnych władz państwowych, będących naturalną kontynuacją władz przedwojennych. Miało to uniemożliwić narzucenie Polsce marionetkowych władz, uzależnionych od Związku Sowieckiego, zainstalowanych w Lublinie jako Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego. Wystąpienie w Warszawie miało także zanegować ustalony jeszcze przez aliantów, na konferencji teherańskiej pod koniec 1943, nowy porządek polityczny w Europie Wschodniej, zgodnie z którym USA i Wielka Brytania zgadzały się na prowadzoną przez Józefa Stalina politykę faktów dokonanych na ziemiach polskich. W świetle tych ustaleń powstanie warszawskie miało skomplikować podział na strefy operacyjne, w myśl którego Polska znajdowała się w strefie operacyjnej ZSRR (przez co wojska aliantów zachodnich, ani oddziały pozostające pod ich dowództwem, nie mogły tu operować – przewidywano przybycie do stolicy spadochroniarzy polskich z zachodu i SBS oraz obserwatorów alianckich).

Dnia 29 lipca do warszawiaków zaapelował przez radio moskiewskie Związek Patriotów Polskich, nawołując ludność Warszawy do powstania przeciw Niemcom. Komunikaty, będące powtórzeniem tej audycji, nadawała także czterokrotnie dnia 30 lipca 1944 roku (w godzinach: 15.00, 20.55, 21.55, i 23.00) moskiewska Radiostacja im. Tadeusza Kościuszki. W obliczu zbliżania się Armii Czerwonej do Warszawy i okolic, jej sukcesów na froncie i pozytywnej oceny jej możliwości dalszej ofensywy, zdecydowano o wybuchu powstania. Wobec sprzyjającej sytuacji na froncie, polscy dowódcy przewidywali, iż powstanie powinno trwać zaledwie kilka dni, zaś

w rzeczywistości jego walki trwały 63 dni. Straty po stronie polskiej wyniosły około 10 tys. zabitych i 7 tys. zaginionych, 5 tys. rannych żołnierzy oraz 200 tysięcy ofiar spośród ludności cywilnej. Wśród zabitych przeważała młodzież oraz ogromna większość warszawskiej inteligencji.

Po stronie niemieckiej straty wyniosły 10 tys. zabitych, 6 tys. zaginionych, 9 tys. rannych żołnierzy, 300 zniszczonych czołgów i samochodów pancernych. Według zeznań Ericha von dem Bacha (generała SS (SS-Obergruppenführer, dowódcy tzw. Korpsgruppe von dem Bacha, w trakcie tłumienia powstania warszawskiego), złożonych w 1947 roku w Warszawie, wyniosły 10 tysięcy zabitych oraz 7 tysięcy zaginionych i 9 tysięcy rannych – dane te zostały przyjęte przez historiografię.

W dniu wybuchu powstania warszawskiego SS-Reichsführer Heinrich Himmler, powołując się na dyspozycję Hitlera, wydał rozkaz zniszczenia miasta i wyniszczenia ludności cywilnej Warszawy. Rozkaz ten, według zeznań Ericha von dem Bacha w Norymbdże w 1946, brzmiał następująco: „1. Ujętych powstańców należy zabijać bez względu na to, czy walczą zgodnie z Konwencją Haską, czy też ją naruszają. 2. Niewalcząca część ludności, kobiety i dzieci, ma być również zabijana. 3. Całe miasto ma być zrównane z ziemią, to jest domy, ulice, urządzenia w tym mieście i wszystko, co się w nim znajduje”.

Efektom rozkazu była eksterminacja mieszkańców warszawskiej Woli, jak również masowe mordy w innych dzielnicach Warszawy – zwłaszcza na Ochocie, Mokotowie i Śródmieściu – do których dochodziło w szczególności w pierwszych dniach sierpnia 1944 r. Niemieccy dowódcy tolerowali w dodatku gwałty i grabieże, dokonywane przez swych podwładnych, a czasem sami brali w nich czynny udział. Skale mordów ograniczyło częściowe uchylenie rozkazu o eksterminacji przez von dem Bacha (wieczorem 5 sierpnia), ale do doraźnych egzekucji (zwłaszcza na wziętych do niewoli powstańcach) i gwałtów dochodziło w praktyce do ostatnich dni Powstania.

Podczas walk zburzonych zostało około 25% zabudowy miasta, a po ich zakończeniu, w wyniku celowego burzenia i palenia miasta przez niemieckie oddziały niszczycielskie (niem. Vernichtungskommando), dalsze 35%. Wobec zniszczenia około 10% zabudowy w obronie miasta we wrześniu 1939 roku i 15% w wyniku powstania w getcie warszawskim, pod koniec wojny około 85% miasta leżało w gruzach. Zniszczony został wielowiekowy dorobek kulturalny i materialny.

15 sierpnia - Bitwa warszawska

Bitwa warszawska (nazywana też cudem nad Wisłą) została stoczona w dniach 12-25 sierpnia 1920 w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Uznana za 18. na liście przełomowych bitew w historii świata, zdecydowała o zachowaniu niepodległości przez Polskę i nierozprzestrzenieniu się rewolucji komunistycznej na Europę Zachodnią.

Autorem planu bitwy warszawskiej był Szef Sztabu Generalnego WP gen. Tadeusz Rozwadowski. Kluczową rolę odegrał manewr Wojska Polskiego oskrzydłający Armię Czerwoną przeprowadzony przez Naczelnego Wodza Józefa Piłsudskiego, wyprowadzony znad Wieprza 16 sierpnia, przy jednoczesnym związaniu głównych sił bolszewickich na przedpolach Warszawy.

Znaczenie historyczne Bitwy warszawskiej jest wciąż niedoceniane zarówno w Polsce jak również na zachodzie Europy. Ambasador brytyjski w przedwojennej Polsce – lord Edgar Vincent D’Abernon nazwał ją już w tytule swej książki „Osiemnastą decydującą bitwą w dziejach świata”. W jednym z artykułów opublikowanych w sierpniu 1930 r. pisał: „Współczesna historia cywilizacji zna mało wydarzeń posiadających znaczenie większe od bitwy pod Warszawą w roku 1920. Nie zna zaś ani jednego, które by było mniej docenione... Gdyby bitwa pod Warszawą zakończyła się była zwycięstwem bolszewików, nastąpiłby punkt zwrotny w dziejach Europy, nie ulega bowiem wątpliwości, iż upadkiem Warszawy Srodkowa Europa stanęłaby

otworem dla propagandy komunistycznej i dla sowieckiej inwazji (...). Zadaniem pisarzy politycznych... jest wytłumaczenie europejskiej opinii publicznej, że w roku 1920 Europę zbawiła Polska”.

Simon Goodough znany popularyzator historii wojen i wojskowości w wydanej w 1979 r. książce „Tactical Genius in Battle” w uznaniu talentów dowódczych Józefa Piłsudskiego postawił go w kręgu zwycięzców 27 największych bitew w dziejach świata. Wymienił go w szeregu takich strategów jak Temistokles, Aleksander Wielki, Cezar, Gustaw Adolf czy Kondusz.

Francuski generał Louis Faury w jednym z artykułów w 1928 r. porównał Bitwę warszawską do Bitwy pod Wiedniem: „Przed dwustu laty Polska pod murami Wiednia uratowała świat chrześcijański od niebezpieczeństwa tureckiego; nad Wisłą i nad Niemnem szlachetny ten naród oddał ponownie światu cywilizowanemu usługę, którą nie dość oceniono”.

Z kolei brytyjski historyk J. F. C. Fuller napisał w książce „Bitwa pod Warszawą 1920”: „Oslaniając centralną Europę od zarazy marksistowskiej, Bitwa Warszawska cofnęła wskazówki bolszewickiego zegara (...), zatamowała potencjalny wybuch niezadowolonego społecznego na Zachodzie, niwecząc prawie eksperyment bolszewików”.

Dzień 15 sierpnia został ustanowiony jako Święto Wojska Polskiego – święto państwowe Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, obchodzone na pamiątkę zwycięskiej bitwy warszawskiej w 1920. Wprowadzone ustawą Sejmu z 30 lipca 1992 r. Święto to przypada w dzień ustawowo wolny od pracy, ponieważ 15 sierpnia jest również liturgicznym świętem Wniebowzięcia Matki Bożej, dla którego ustawodawca wprowadził wolne.

MH - INTERNATIONAL

Mira Habina, Owner

Since 1980, Lic.# 01825

- Colorado Notary Public
- Polish Language Translator
- Income Tax

MH

8760 Skylark Street
Highlands Ranch, CO 80126

720-331-2477